

Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming

Baggelveld 9 en Schapenweg 4 te Terheijl (Nietap), gemeente Noordenveld



Bureau Biota rapportage 2020-011

Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle
www.bureaubiota.com
info@bureaubiota.com



Projectgegevens

Opdrachtgever: Bouwadvies Van der Zwaag BV

Peter van der Zwaag
Molenweg 34
9365 PD Niebert



Projectomschrijving: Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming
Baggelveld 9 en Schapenweg 4 te Terheijl (Nietap), gemeente Noordenveld

Aannemer: Bureau Biota
Oude Marswal 38
8015 ED Zwolle



KvK nummer: 59869984
BTW nummer: NL853674942B01

Contactpersoon: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Bureau Biota)
06 24 62 03 14

Datum: 26 mei 2020

Status: Concept

Akkoord: Dr. Ir. G. Milder-Mulderij (Mede-oprichter)

Projectnummer: 2020-070

Rapportnummer: 2020-011

Te citeren als:

Ten Cate B, Brochard C, Van Buren-Wolf L, Milder-Mulderij G, 2020. Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming - Baggelveld 9 en Schapenweg 4 te Terheijl (Nietap), gemeente Noordenveld. Bureau Biota rapport 2020-011. In opdracht van VDZ Bouwadvies.

© Bureau Biota / Bouwservice Van der Zwaag BV

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Biota, nog mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het rapport is vervaardigd.

Bureau Biota is niet aansprakelijk voor gevolgschade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Biota. Opdrachtgever vrijwaart Bureau Biota voor aanspraken in verband met deze toepassing.



Samenvatting

Er zijn plannen om een viertal gebouwen op een perceel aan het Baggelveld 9 te Terheijl (gedeeltelijk) te slopen en een wijziging van het bestemmingsplan aan te vragen voor een nabijgelegen perceel aan de Schapenweg 4. Van de voorgenomen plannen kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dat is niet wenselijk. Om goed in beeld te krijgen welke beschermde soorten gebruik maken van dit terrein is Bureau Biota gevraagd de twee percelen te onderzoeken. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van het onderzoek en presenteren we de conclusies over de bescherming van soorten binnen de twee percelen.

Het doel van dit natuuronderzoek is het in kaart brengen van de potenties van de onderzoeksgebieden voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de te verwachten effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of direct rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet zullen worden overtreden (soorten- en gebiedsbescherming en houtopstanden);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing/vergunning van bovengenoemde wet of dat er eerst nog nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

Soortenbescherming – nader onderzoek huismussen, kerkuilen, steenmarters & vleermuizen

Bij de onderzochte gebouwen op het perceel aan het Baggelveld 9 kan niet worden uitgesloten dat huismussen, kerkuilen, steenmarters en/of vleermuizen gebruik maken van de panden als vaste rust- of verblijfplaats. Dit betekent dat eerst nader onderzoek dient plaats te vinden om vast te kunnen stellen hoeveel individuen gebruik maken van het terrein en op welke manier en wat de te verwachten effecten op deze soorten zijn. Voor de overige soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming worden geen nadelige effecten ten aanzien van de geplande werkzaamheden verwacht.

Pas na de bovengenoemde aanvullende onderzoeken kan bepaald worden of het voor de voorgenomen plannen nodig is om een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel Soortenbescherming aan te vragen.

Gebiedsbescherming – geen vergunning vereist

Natura 2000 De geplande werkzaamheden vormen slechts een lokale ingreep op een afstand van meer dan 3 kilometer van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied *Het Leekstermeergebied*. Van de tijdelijke geluids-overlast en de naar verwachting beperkte emissie van stikstof door met brandstof aangedreven machines worden daarom geen nadelige effecten verwacht op het Natura 2000-terrein *het Leekstermeergebied*.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) De afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het NNN bedraagt ruim 3,5 kilometer. Er geldt geen externe werking voor het NNN in Drenthe en Groningen. Dit betekent dat van de voorgenomen werkzaamheden geen nadelige effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het nabijgelegen NNN worden verwacht. De voorgenomen plannen zullen naar verwachting namelijk geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Voor de voorgenomen plannen is het niet noodzakelijk om een vergunning van de bovengenoemde wet voor het onderdeel Gebiedsbescherming aan te vragen.



Houtopstanden – gemeentelijke kapvergunning

Bij de voorgenomen ingrepen is geen sprake van kap van boomopstanden. Er zullen slechts twee solitaire uitheemse bomen worden geveld. Daarom is de Wet natuurbescherming niet relevant. Voor de kap van de twee uitheemse coniferen nabij Gebouw 2 is wel gemeentelijke kapvergunning nodig. Deze kan aangevraagd worden op www.omgevingsloket.nl.

In en aan deze coniferen zijn tijdens het veldbezoek geen potenties voor verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetroffen. Wel geldt ook hier dat ook niet-jaarrond beschermde nestplaatsen in het broedseizoen wettelijke bescherming genieten en dus ontzien moeten worden gedurende het volledige broedseizoen.



Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Doel van het onderzoek	1
3	Omschrijving onderzoeksterrein	2
3.1	Baggelveld 9	2
3.2	Schapenweg	4
4	Wettelijk kader	6
4.1	Soortbescherming.....	6
4.2	Gebiedsbescherming	8
4.3	Houtopstanden	9
5	Werkwijze.....	10
6	Bevindingen uit het onderzoek	11
6.1	Algemene indruk veldbezoek	11
6.1.1	Baggelveld 9	11
6.1.2	Schapenweg	13
6.2	Vleermuizen	13
6.3	Overige soorten zoogdieren.....	15
6.4	Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels.....	15
6.5	Overige broedvogels	16
6.6	Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)	16
	Reptielen	16
6.7	Flora	17
6.8	Overige soorten.....	17
7	Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen	17
7.1	Soortenbescherming.....	17
7.2	Gebiedsbescherming	17
7.2.1	Natura 2000	17
7.2.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	18
8	Conclusies en aanbevelingen	18
8.1	Soortenbescherming.....	18
8.2	Gebiedsbescherming	19
8.3	Houtopstanden	19
9	Geraadpleegde bronnen	20
Bijlage 1	Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming.....	21
Bijlage 2	Gegevens Nationale Databank Flora en Fauna	24





1 Inleiding

Er zijn plannen voor de gedeeltelijke sloop van de bestaande bebouwing, nieuwbouw en de kap van **twee** bomen aan het perceel aan het Baggelveld 9 te Terheijl (Nietap) in de gemeente Noordenveld. Verder zijn er ook plannen voor een bestemmingswijziging ter hoogte van het perceel aan de Schapenweg 4 in Terheijl.

Voor de bestemmingswijziging van het perceel aan de Schapenweg is een onderzoek naar de bestaande natuurwaarden nodig en van de voorgenomen plannen op het perceel aan het Baggelveld 9 kunnen soorten beschermd onder de Wet natuurbescherming hinder hebben en dat is niet wenselijk. Om goed in beeld te krijgen welke beschermde soorten gebruik maken van deze terreinen is Bureau Biota gevraagd om beide terreinen te onderzoeken op potenties voor beschermde soorten. In de voorliggende rapportage doet Bureau Biota verslag van het onderzoek en worden de conclusies over de bescherming van soorten binnen de onderzoeksterreinen gepresenteerd.

2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de potenties van het onderzoeksgebied voor soorten die beschermd worden onder de Wet natuurbescherming (Wnb) en het bepalen van de effecten van de voorgenomen plannen op beschermde natuurwaarden ter plaatse en op de directe omgeving. Het onderzoek brengt in beeld:

- of beschermde soorten planten en dieren aanwezig zijn op of rondom het onderzoeksterrein;
- of er potenties zijn voor Wnb-beschermde soorten die tijdens het veldbezoek niet aangetroffen zijn;
- of met de voorgenomen ingreep verbodsbepalingen uit de bovengenoemde wet worden overtreden (soorten- en gebiedsbescherming, houtopstanden);
- of er mogelijkheden zijn om eventuele overtredingen van de bovengenoemde wet te vermijden;
- hoe te handelen om te voldoen aan de zorgplicht en de Wet natuurbescherming na te leven;
- of er noodzaak is tot het aanvragen van een ontheffing/vergunning van bovengenoemde wet of dat er eerst nader onderzoek moet worden verricht om tot deze conclusie te komen.

3 Omschrijving onderzoeksterrein

Er zijn twee terreinen onderzocht. Het perceel aan het Baggelveld 9 en het perceel aan de Schapenweg 4.

3.1 Baggelveld 9

Het perceel aan het Baggelveld 9 bestaat uit een woonerf met vier gebouwen, een aantal weilanden en een paardenbak in de noordwestelijke hoek van het terrein (Figuur 1). Op de perceelscheidingen zijn een aantal houtwallen/bomensingels aanwezig. De vier gebouwen op het woonerf hebben voor dit onderzoek elk een eigen nummer gekregen waarnaar verwezen zal worden als de eigenschappen van het desbetreffende gebouw besproken worden in de voorliggende rapportage (Figuur 1). In Figuur 2 tot en met 5 wordt een overzicht van de actuele situatie op de twee percelen getoond.



Figuur 1 Links: Luchtfoto van het plangebied aan het Baggelveld 9 te Terheijl (Nietap). Rechts: nummering van de gebouwen op het woonerf van het Baggelveld 9.



Figuur 2 Links: Uitzicht over het terrein vanaf halverwege het perceel kijken naar het noorden. Linksachter is de paardenbak zichtbaar, rechtsachter is een bomensingel. Rechts: Close-up van dezelfde bomensingel.



Figuur 3 Links een houtwal op de erfscheiding. Recht: Indruk van Gebouw 1 (westzijde).



Figuur 4 Links: Indruk van Gebouw 2 (noordzijde). Rechts: Indruk van Gebouw 3 (oostzijde).



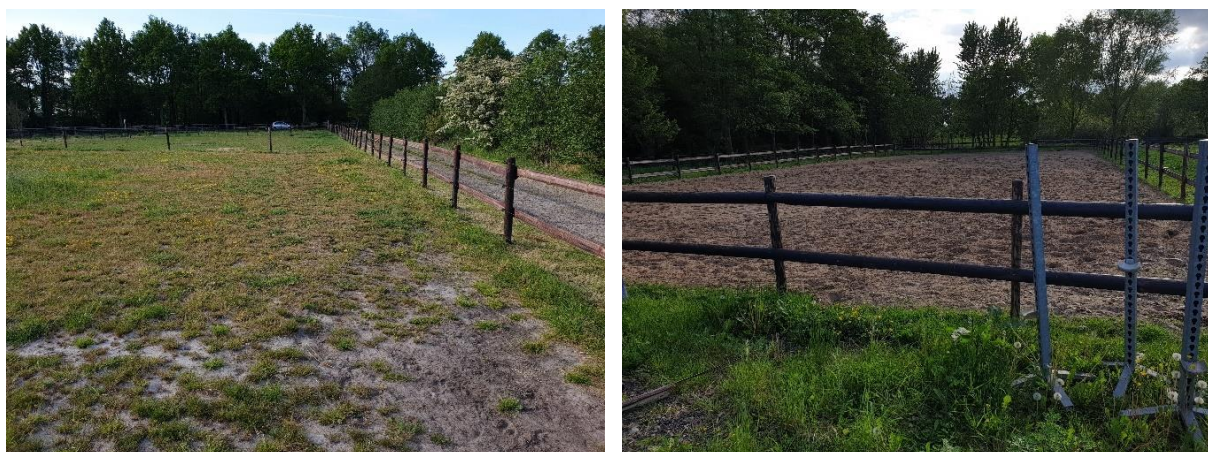
Figuur 5 Indruk van Gebouw 4 (zuidzijde).

3.2 Schapenweg

Het perceel aan de Schapenweg bestaat uit een aantal weilanden, een aantal geïmproviseerde paardenstallen en een paardenbak in de zuidelijke punt van het terrein. Op de perceelscheidingen zijn een aantal houtwallen/ bomensingels aanwezig (Figuur 6). Voor een overzicht van de actuele situatie van dit terrein, zie Figuur 7 tot en met 9.



Figuur 6 Luchtfoto van het plangebied aan de Schapenweg.



Figuur 7 Links: Uitzicht over het terrein kijkend richting de Schapenweg. Rechts: Paardenbak in de zuidpunt van het terrein.



Figuur 8 Links: Paardenweide in het terrein. Rechts: Geïmproviseerde paardenstallen.



Figuur 9 Links: Erfscheiding langs de zuidrand van het terrein. Rechts: Watervoerende sloot langs de noordrand van het terrein.



4 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming vervangt sinds 1 januari 2017 drie wetten: de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Boswet. Het doel van het instellen van deze nieuwe wet was driedig: het beschermen van de biodiversiteit, decentralisatie van natuurbescherming en vereenvoudiging van de regels. Waar vroeger de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bevoegd gezag was, liggen de verantwoordelijkheden aangaande de Wet natuurbescherming tegenwoordig grotendeels bij de provincies.

De Wet natuurbescherming ziet toe op:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur en het behoud en herstel van de biodiversiteit;
- Het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- Het borgen van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen vanwege hun bijdrage aan de biodiversiteit en hun cultuurhistorische betekenis.

Zowel soortenbescherming als gebiedsbescherming zijn nu in de Wet natuurbescherming geregeld (zie ook Bijlage 1). Ook vertelt de nieuwe wet ons hoe we dienen om te gaan met houtopstanden. *Soortenbescherming* werd voorheen geregeld in de Flora- en faunawet, *gebiedsbescherming* in de Natuurbeschermingswet en het onderdeel *houtopstanden* in de Boswet. Hieronder wordt elk van de drie onderdelen van de nieuwe Wet natuurbescherming kort toegelicht.

4.1 Soortbescherming

Binnen dit onderdeel van de wet is de bescherming van in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren vastgelegd. Doel van dit onderdeel is de instandhouding van deze wilde planten en dieren. Naast de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren in Nederland (Artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, zie ook Bijlage 1) geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. De soorten met een aanvullend beschermingsregime zijn te verdelen in drie groepen:

- Artikel 3.1 Vogels (Europese Vogelrichtlijn);
- Artikel 3.5 Overige strikt beschermde soorten (Europese Habitatrichtlijn, Verdragen Bern/Bonn);
- Artikel 3.10 Nationaal beschermde soorten (waaronder Rode Lijst-soorten).

Bijlage 1 gaat nog wat dieper in op het bovenstaande.

Vogels

Voor wat betreft de vogels is in deze wet bepaald, dat alle broedende vogels, hun eieren, de vast rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan zijn beschermd. Alle vogelsoorten zijn onderscheiden in vijf categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;



3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Voor het verstoren van broedende vogels wordt geen ontheffing verleend. Voor het verstoren van broedgevallen en/of het aantasten van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, geldt een zware toets (vergelijkbaar met toetsing van Habitatrichtlijnsoorten).

Habitatrichtlijn/Verdrag van Bern/Verdrag van Bonn

Voor de planten- en diersoorten vernoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn¹, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern² of bijlage I bij het Verdrag van Bonn³ geldt dus een aanvullend beschermingsregime. Voor deze soorten geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten, geen andere bevredigende oplossing voor en geplande ingreep voorhanden is en sprake is van een in of bij wet genoemd belang.

Nationaal beschermde soorten

Bijlage 1 onderdeel a van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming geeft een overzicht van de diersoorten die we op nationaal niveau dienen te beschermen (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). Bijlage 1 onderdeel b van artikel 3.10 van bovengenoemde wet doet hetzelfde, maar dan voor beschermde plantensoorten (zie ook Bijlage 1 van dit rapport). De diersoorten uit deze bijlage mogen niet opzettelijk gedood of gevangen worden. Voor de plantensoorten uit de genoemde bijlage geldt dat ze in hun natuurlijke verspreidingsgebied niet opzettelijk mogen worden geplukt, verzameld, afgesneden, onworteld of vernield.

Voor de 'andere soorten' uit de Wet natuurbescherming geldt dat een ontheffing nodig is bij ruimtelijke ingrepen met naar verwachting negatieve effecten op de genoemde soorten. Een uitzondering hierop is een situatie waar bij gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen worden opgesteld door initiatiefnemers en beschrijven welke handelingen ze uitvoeren en hoe hierbij de beschermde soorten zo veel mogelijk worden ontzien. Het Rijk en de provincies zijn samen verantwoordelijk voor gedragscodes⁴. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) keurt gedragscodes goed en de provincies zorgen ervoor dat de regels worden nageleefd. De provincies worden daarom ook betrokken bij de goedkeuring van een gedragscode. De ontheffing blijft alleen van kracht als ook aantoonbaar volgens de gestelde gedragscode wordt gewerkt.

Voor de nationaal beschermde soorten hebben de provincies in het kader van beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen de bevoegdheid om via een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. De provincie Drenthe doet dit voor de volgende soorten:

1 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/habitatrichtlijn>

2 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bern-conventie>

3 <https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/bonn-conventie>

4 <https://mijn.rvo.nl/overzicht-gedragscodes>



Amfibieën	Zoogdieren	Zoogdieren (vervolg)	Zoogdieren (vervolg)
• bruine kikker • gewone pad • kleine watersalamander • meerkikker • middelste groene kikker/bastaard kikker	• aardmuis • bosmuis • bunzing • dwergmuis • dwergspitsmuis • egel • gewone bosspitsmuis	• haas • hermelijn • huisspitsmuis • konijn • ondergrondse woelmuis • ree	• rosse woelmuis • tweekleurige bosspitsmuis • veldmuis • vos • wezel • woelrat

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het tweede onderdeel binnen de Wet natuurbescherming gaat in op de gebiedsbescherming. In dit deel zijn de bepalingen uit de richtlijnen van de Europese Unie (Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn) voor wat betreft de bescherming van gebieden vertaald naar het nationaal recht. Dit onderdeel regelt dus de bescherming van Natura 2000 gebieden. De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) valt hierbuiten, maar daar wordt later in het rapport nog aandacht aan besteed.

In ons land liggen ruim 160 gebieden die vallen onder het Natura 2000-regime. Voor elk van deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen voor zowel soorten als vegetatietypen opgesteld. Nadelige gevolgen van initiatieven op deze instandhoudingsdoelen dienen vermeden te worden of zoveel mogelijk beperkt te worden. Om projecten in of nabij deze beschermde gebieden uit te kunnen voeren is dus in sommige gevallen een vergunning vereist.

Via de website van het Ministerie van Economische Zaken⁵ is te verifiëren of een plangebied in de buurt van een beschermd natuurgebied ligt. Hiervoor kan een kaart worden aangeroepen waarop aangegeven staat waar zich Natura 2000-terreinen, wetlands of nationale parken bevinden. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het *Leekstermeergebied*, gelegen tussen Leek en Groningen (alleen Vogelrichtlijn). Het plangebied ligt op een afstand van ruim 3,0 kilometer van het meest nabij gelegen deel van bovengenoemd Natura 2000-gebied (zie Figuur 10).

Natuurnetwerk Nederland

Naast de gebieden die binnen de Wet natuurbescherming al beschermd worden hebben we in Nederland ook nog te maken met een Natuurnetwerk Nederland, het NNN⁶. Dit is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Met het netwerk beoogt men natuurgebieden beter met elkaar en met het omliggende agrarisch gebied te verbinden. Bescherming van het NNN vindt plaats vanuit de provinciale Verordening Ruimte (inclusief de omgevingsplannen) en de landelijke Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het ruimtelijke beleid voor het netwerk is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de 'wezenlijke kenmerken en waarden' (denk aan natuurdoelen, natuurkwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, waterhuishouding, bodem-, lucht- en waterkwaliteit, rust, stilte, donkerte, landschapsstructuur, beleevingswaarde etc.). Op deze gebieden is volgens de Nota Ruimte het 'nee-tenzij'-principe van kracht. Plannen/projecten worden allemaal volgens dit principe getoetst.

⁵ <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>



In sommige provincies heeft het NNN-beleid externe werking en in sommige provincies niet. Als het NNN-beleid in een provincie externe werking heeft, betekent dit dat het beleid ook voor initiatieven rondom het natuurgebied geldt, die invloed hebben op het natuurgebied. Als het NNN-beleid geen externe werking heeft, is dit beleid alleen van toepassing op activiteiten die worden verricht binnen het netwerk. Voor Drenthe en Groningen geldt dat het NNN-beleid geen externe werking heeft.

Het dichtstbijzijnde terrein dat deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), een bosopstand die deel uitmaakt van Landgoed Nienoord, ligt op ruim 3,5 kilometer afstand van het plangebied (Figuur 10).



Figuur 10 Ligging van de plangebieden (rode vlakken) ten opzichte van de meest nabijgelegen Natura 2000-terreinen (rood gearceerd) en het Natuurnetwerk Nederland (groen gearceerd).

4.3 Houtopstanden

In dit onderdeel van de Wet natuurbescherming is de bescherming van houtopstanden buiten de bebouwde kom geregeld. Het voornaamste doel hiervan is het in standhouden van het areaal bossen en beplantingen in Nederland. Elke Nederlandse provincie heeft verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Daarmee wordt de functie van bossen en beplantingen gegarandeerd als habitat voor dieren en planten, als recreatiegebied en als 'groene long' voor ons dichtbevolkte land. Voordat een houtopstand die onder de bovengenoemde wet valt, geveld kan worden, moet volgens de wet een kapmelding worden gedaan bij de provincie.



Bij de voorgenomen ingrepen worden geen boomopstanden gekapt, hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming is dus niet van toepassing. De gemeente Noordenveld verlangt wel dat er voor het kappen van individuele bomen een kapvergunning wordt aangevraagd (Gemeente Noordenveld, 2020). Deze kan aangevraagd worden op www.omgevingsloket.nl.

5 Werkwijze

Voorafgaand aan het veldbezoek is een indruk van het gebied gemaakt op basis van gebiedskenmerken in relatie tot de voorgenomen plannen. Op basis daarvan is in kaart gebracht waarvoor nog aanvullende gegevens wenselijk zijn. Om een gedegen conclusie te trekken, is ook gebruik gemaakt van (digitaal en online) beschikbare verspreidingsgegevens uit onder andere de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en andere naslagwerken. Deze gegevens zijn van belang voor het maken van een goede afweging van de mogelijke effecten op de aanwezige natuurwaarden.

Om in beeld te brengen welke (potenties voor) beschermde natuurwaarden op of nabij het onderzoeksterrein aanwezig zijn (actuele situatie), heeft Bureau Biota op 20 mei 2020 een veldbezoek gebracht. Het veldonderzoek is bij daglicht uitgevoerd om voor zoveel mogelijk beschermde soortgroepen een goede inschatting van de aanwezigheid/potenties in het gebied te maken. Twee medewerkers van Bureau Biota zijn ter plaatse geweest: Christophe Brochard (mede-eigenaar) en Lizette van Buren-Wolf (projectmedewerker).

Eén veldbezoek aan een plangebied in deze periode van het jaar is doorgaans niet voldoende voor het gedetailleerd onderzoeken van de verspreiding en aantallen van veel soortgroepen. Veel soorten zijn namelijk niet of minder actief in het najaar/winter en (vroeg) voorjaar, sommigen gaan zelfs in winterslaap of trekken weg. Echter, wanneer men zich beperkt tot onder de Wet natuurbescherming vastgestelde soorten en leefgebieden en men kennis heeft van de ecologie van deze soorten en leefgebieden dan kan een ervaren ecoloog ook in dit jaargetijde een goede inschatting maken van de potenties van het terrein voor gebruik door beschermde soorten.

In onze ogen is een eenmalig veldonderzoek door twee ervaren ecologen in combinatie met de opgevraagde/verzamelde biologische gegevens van de onderzoeksgebieden voldoende om een gedegen inschatting te kunnen maken van de potenties van deze terreinen voor beschermde natuurwaarden en hier conclusies aan te verbinden voor wat betreft de bepalingen vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Echter, 100% zekerheid geeft een eenmalig veldbezoek nooit.



6 Bevindingen uit het onderzoek

6.1 Algemene indruk veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn beide terreinen uitgebreid geïnspecteerd op potenties voor beschermde natuurwaarden. Hierbij is bijzondere aandacht uitgegaan naar de gebouwen op het perceel aan het Baggelveld 9 en het gehele terrein aan de Schapenweg 4, omdat hier een bestemmingswijziging voorgenomen is. De bevindingen zullen hieronder per locatie toegelicht worden. In paragraaf 6.2 en verder wordt specifiek ingegaan op de potenties van het Baggelveld 9 voor specifieke soortgroepen.

6.1.1 Baggelveld 9

De weilanden worden intensief beweid met paarden en bieden geen potentie voor beschermde soorten. De omringende sloten staan droog en aan de vegetatie te zien is dit het overgrote deel van het jaar het geval. Hierdoor zijn ook hier geen beschermde natuurwaarden te verwachten. De opdrachtgever heeft geen plannen om de bestaande vegetatie op het terrein te wijzigen met uitzondering van twee uitheemse coniferen (waarschijnlijk een fijnspar *Picea abies* en een zwarte den *Pinus nigra*) ten zuiden van Gebouw 2 (Figuur 11). Deze twee bomen worden gekapt en vervangen door een inheemse vruchtdragende boom. In/aan deze twee coniferen zijn geen holtes, spleten, loszittend schors of andere potentiële indicaties van verblijfplaatsen voor beschermde diersoorten aangetroffen.



Figuur 11 Twee uitheemse coniferen welke zullen worden gekapt.

Gebouw 1 wordt in de planning gedeeltelijk gesloopt en gerenoveerd. Het pand verkeert momenteel in zeer slechte staat van onderhoud. De oorspronkelijke dakbedekking met dakpannen is op veel plaatsen vervangen door zeil en kunststof platen (Figuur 12). Op de resterende dakdelen zitten dakpannen los of ontbreken in het geheel (Figuur 3 en 12). De houten constructies verkeren in meer of mindere mate in staat van ontbinding waardoor er veel gaten aanwezig zijn in het gebouw. Ook het metselwerk is op verschillende plaatsen aan het afbrokkelen. Op de zolder van het gebouw was een sterke urinelucht te ruiken die mogelijk afkomstig is van een steenmarter. Sporen van een steenmarter werden echter niet aangetroffen, maar het is goed mogelijk dat zich in de ruimte tussen het plafond en het dak een verblijfplaats van steenmarter bevindt. Ook werd er een nest van een spreeuw aangetroffen en waren er diverse huismussen aanwezig in de nabijheid van het gebouw.



Figuur 12 Het dak van Gebouw 1 verkeert in een zeer slechte staat van onderhoud.

Gebouw 2 betreft een schuur die in de huidige planning volledig gesloopt gaat worden. Ook dit gebouw verkeert in een slechte staat van onderhoud, zij het dat de situatie iets minder ver gevorderd is dan bij Gebouw 1. Het dak bestaat uit asbest golfplaten. Er zijn veel openingen aanwezig. De gevelbetimmering is op veel plaatsen beschadigd. Ook is er op diverse plekken sprake van beschadigingen aan het metselwerk. In en op de schuur was voortdurend een roepend mannetje huismus aanwezig. Oud nestmateriaal van een niet nader vast te stellen vogelsoort werd ook aangetroffen.

Gebouw 3 is een voormalige stal (Figuur 13) welke in de huidige planning volledig gesloopt zal worden. Ook dit gebouw verkeert in een zeer slechte staat van onderhoud. Het dak bestaat uit asbest golfplaten en het dak is nog maar gedeeltelijk aanwezig. In de muur bevond zich een broedende koolmees en ook werd er oud nestmateriaal van niet nader vast te stellen vogels aangetroffen.

Gebouw 4 bestaat uit een kleine open schuur met een dak dat bestaat uit asbest golfplaten. Deze schuur verkeert in een wat gunstigere staat van onderhoud dan de overige gebouwen. In deze schuur is een broedende koolmees en oud nestmateriaal van niet nader vast te stellen vogels aangetroffen.



Figuur 13 Voormalige stal aan het Baggelveld 9 te Terheijl (Nietap).

6.1.2 Schapenweg

De weilanden worden intensief beweide met paarden en bieden geen potentie voor beschermde soorten. De omringende sloten staan deels droog maar er zijn ook watervoerende sloten aanwezig. De enige gebouwen zijn een aantal geïmproviseerde paardenstallen die bestaan uit zeecontainers en timmerwerk. In deze stallen zijn geen nesten of nestmateriaal aangetroffen en er lijkt hier voor fauna ook geen potentie aanwezig te zijn. Zo lang de sloten, taluds en oevervegetatie onaangetast blijven zijn er geen negatieve effecten te verwachten op beschermde natuurwaarden bij ruimtelijke ingrepen op dit terrein.

6.2 Vleermuizen

Gegevens in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laten zien dat van de in Nederland voorkomende vleermuissoorten, 12 soorten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied (Bijlage 2). In een straal van 1 kilometer rondom de te onderzoeken percelen zijn watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) waargenomen (Bijlage xx). In een straal van 1 tot 5 kilometer rondom de twee percelen is tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*) waargenomen. Op een afstand van 5 tot 10 kilometer ten opzichte van de plangebieden zijn baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) en franjestaart (*Myotis nattereri*) waargenomen. Nog verder van de terreinen vandaan, op een afstand van 10 tot 25 kilometer zijn ook bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*) en kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*) waargenomen.

Van deze soorten worden de watervleermuis, franjestaart, bosvleermuis en rosse vleermuis weinig of zelfs helemaal niet in woningen aangetroffen, terwijl van de baardvleermuis, meervleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis en grootoorvleermuis bekend is dat er zowel voor zomerverblijven als overwinteringskwartieren gebruik gemaakt kan worden van woningen. Hierbij worden onder meer spouwmuur, gevelbetimmering, dakpannen en zolders gebruikt.

Een aantal van de gebouwbewonende soorten is zeer zeldzaam en het ligt niet in de lijn der verwachting dat ze in aanzienlijke aantallen aanwezig zijn in de omgeving van de onderzochte terreinen, maar een aantal andere soorten is zeer algemeen en zij zijn zeer zeker in aanzienlijke aantallen aanwezig in de omgeving van het plangebied. De drie vleermuissoorten die het meest frequent in gebouwen worden aangetroffen, de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger, liggen het meest voor de hand, maar in verband met de landelijke ligging van het plangebied moet men ook bijzonder alert zijn op de zeldzamere gebouwbewonende soorten.

Gebouw 1 heeft veel potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De slechte staat van onderhoud waarin het dak verkeert zorgt er voor dat vleermuizen op veel plaatsen toegang hebben tot de ruimte tussen het timmerwerk en de dakpannen (Figuur 12). Ook plaatsen waar het houtwerk aan het rotten is en waar metselwerk aan het afbrokkelen is zijn veel aantrekkelijke plaatsen aanwezig waar vleermuizen onderdak zouden kunnen vinden (Figuur 14 en 15).

Gebouw 2 biedt door het meer open karakter en het ontbreken van een getimmerd plafond minder potenties voor vleermuisverblijven. Toch zijn ook hier potenties aanwezig in de vorm van ruimtes achter de gevelbetimmering en wegkruipmogelijkheden in afbrokkelend metselwerk.

Gebouw 3 en Gebouw 4 lijken weinig potenties voor vleermuisverblijven te bieden door het open karakter van de gebouwen, de dunner muren plafonds zonder timmerwerk waardoor er weinig mogelijkheden zijn om weg te kruipen aanwezig zijn.



Figuur 14 Potentiele invliegopeningen voor vleermuizen bij afbrokkelende metselwerk (links) en een beschadigd ventilatierooster (rechts)



Figuur 15 Potentiele invliegopeningen voor vleermuizen bij afbrokkelende metselwerk (links en midden) en rottend hout (rechts) langs de dakrand.

6.3 Overige soorten zoogdieren

Het terrein aan het Baggelveld 9 en de omgeving lijken potenties te bieden voor steenmarter (*Martes foina*) en de soort is inderdaad in de directe omgeving van het plangebied waargenomen (Bijlage 2). Op de zolder van Gebouw 1 was een sterke urinelucht te ruiken die mogelijk afkomstig is van een steenmarter die het gebouw bezoekt en hoewel er geen sporen gevonden zijn (ontlasting, prooiresten e.d.) is het goed mogelijk dat zich een verblijfplaats van de soort bevindt tussen het plafond en het dak van dit pand (Figuur 16).



Figuur 16 In Gebouw 1 is onder het dak ruimte aanwezig voor een mogelijk steenmarterverblijf.

6.4 Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels

In het plangebied lijken potenties aanwezig voor nesten van huismus (*Passer domesticus*), boerenwaluw (*Hirundo rustica*) en kerkuil (*Tyto alba*).

De open schuren en de onderste rij dakpannen van Gebouw 1 bieden ruime gelegenheid aan huismussen om nesten te bouwen (Figuur 3). In en op Gebouw 2 is tijdens het veldbezoek bovendien een territoriaal mannetje huismus waargenomen. Tijdens het veldbezoek zijn er geen (momenteel in gebruik zijnde) nesten van deze soort gevonden, maar nader onderzoek is nodig om vast te stellen of, en zo ja, waar, de huismus precies nestplaatsen heeft in dit plangebied.

Het plangebied lijkt ook uitermate geschikt voor nestplaatsen van kerkuil en boerenwaluw. Nestplaatsen van deze soorten (kerkuil en boerenwaluw) zijn vaak eenvoudig op te sporen als ze aanwezig zijn door de opvallende aanwezigheid van (oude) nesten, ontlasting en braakballen, prooiresten en veren. Tijdens het veldbezoek is uitgebreid gezocht naar dergelijke sporen van gebruik door kerkuil en boerenwaluw, maar deze zijn niet gevonden.



Boerenzwaluwen broeden in Nederland in de periode mei – augustus in los kolonieverband. Vaak produceert een paartje in een jaar twee tot drie legsels van telkens drie tot zes eieren per keer. Boerenzwaluwen bouwen nesten van klei en leem op randen en richels, vaak in stallen, onder bruggen of onder brede dakoverstekken. Dergelijke nesten zijn geheel niet aangetroffen in het plangebied, waarmee uitgesloten kan worden dat boerenzwaluwen vaste rust- of verblijfplaatsen hebben aan het Baggelveld 9.

Kerkuilen komen voor in halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. De vogels broeden in Nederland van maart tot diep in najaar. Het aantal legsels per jaar en het aantal eieren per nest is bij deze soort erg variabel en zeer afhankelijk van het beschikbare aantal veldmuizen. De soort broedt normaal gesproken vooral in de hoge, donkere, tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen of torens. Tegenwoordig broedt de soort in Nederland vooral in speciale nestkasten (circa 90% van de broedgevallen). Een enkele keer maakt een kerkuil een nest in een boomholte. Kerkuilen gebruiken daarnaast een aantal vaste plekken in hun territorium als nest of rustplaats. Kerkuilen zijn heel honkvast. Ze leven hun hele leven in hetzelfde leefgebied. Binnen het netwerk van verblijfplaatsen kiest de kerkuil voor de voortplanting en voor winterverblijfplaatsen andere plekken uit. Ook een tweede legsel wordt vaak weer op een andere verblijfplaats grootgebracht. Door de geschiktheid van de omgeving aan en om het Baggelveld 9 en de wijze waarop een kerkuil gebruik maakt van een netwerk van verblijfplaatsen maakt dat het op basis van één veldbezoek niet uit te sluiten is dat deze soort gebruik maakt van het aangewezen onderzoeksgebied. Vooral Gebouw 2, maar ook de gebouwen 3 en 4 zouden dienst kunnen doen als vaste rust- of verblijfplaats van kerkuil.

6.5 Overige broedvogels

Het plangebied bevat potentiële nestgelegenheid voor een veelheid aan vogelsoorten, zoals geïllustreerd wordt door de vele voormalige nesten en actieve nesten van spreeuw en koolmees die zijn gevonden in het plangebied tijdens het veldbezoek. Gedurende het broedseizoen genieten alle nestelende vogels wettelijke bescherming, maar buiten het broedseizoen geldt dit niet voor nestplaatsen van vogelsoorten waarvan de nestplaatsen geen jaarronde bescherming genieten. Daarnaast is er in de directe omgeving van het plangebied ook veel geschikt leef- en nestgebied te vinden voor deze vogelsoorten.

6.6 Watergebonden soorten (vissen/amfibieën)

Op de erfscheiding van het perceel aan de Schapenweg 4 is permanent water aanwezig. Er zijn vooralsnog geen plannen om de situatie rond deze sloten en greppels te wijzigen en daarmee is er geen sprake van potentieel schadelijke effecten op beschermde (semi-)aquatische soorten.

Reptielen

Binnen het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen bekend en op grond van de habitatvoorkeuren van de Nederlandse reptielen worden deze binnen het plangebied ook niet verwacht.



6.7 Flora

Gezien de gebiedskenmerken worden er op de onderzochte terreinen geen beschermde plantensoorten in het plangebied verwacht.

6.8 Overige soorten

Op basis van de gebiedskenmerken en beschikbare verspreidingsgegevens worden los van de reeds genoemde soorten geen andere beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen plannen verwacht.

7 Te verwachten effecten van de voorgenomen ingrepen

7.1 Soortenbescherming

De weilanden en paardenbakken in beide percelen hebben weinig tot geen potentie voor beschermde soorten. Omdat de geplande ruimtelijke ingrepen geen betrekking hebben op deze terreindelen zijn daar hoe dan ook geen nadelige effecten op beschermde soorten te verwachten.

De uit zeecontainers opgebouwde, geïmproviseerde paardenstallen op het perceel aan de Schapenweg 4 hebben geen potentie voor verblijfplaatsen van beschermde soorten.

Op basis van het veldbezoek en de beschikbare verspreidingsgegevens kan vooralsnog echter niet uitgesloten worden dat (gedeeltelijke) sloop en/of renovatie van de gebouwen op het erf van het Baggelveld 9 geen nadelige effecten zal hebben op beschermde soorten. Gebouw 1 heeft veel potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarter en voor nestplaatsen van huismus. Gebouw 2 heeft potentie voor nestplaatsen van huismus en bescheiden potentie voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Ook kerkuil zou dit pand kunnen gebruiken als vast rust- of verblijfplaats. Gebouw 3 en gebouw 4 hebben enige potentie voor verblijfplaatsen van kerkuil, vooral als rustplaats, minder als nestlocatie.

Verder geldt dat zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nestplaatsen in het broedseizoen wettelijke bescherming genieten. Dit heeft niet alleen betrekking op verwijdering van nestgelegenheid, maar ook op verstoring. Buiten het broedseizoen geldt deze bescherming echter niet voor nestplaatsen die niet jaarrond beschermd zijn.

7.2 Gebiedsbescherming

7.2.1 Natura 2000

De geplande werkzaamheden vormen slechts een lokale ingreep op een afstand van meer dan 3 kilometer van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied *Het Leekstermeergebied*. Van de tijdelijke geluidsoverlast en de naar verwachting beperkte emissie van stikstof door met brandstof aangedreven machines worden daarom geen nadelige effecten verwacht op het Natura 2000-terrein *het Leekstermeergebied*.



7.2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De afstand tot het dichtstbijzijnde gebied dat deel uitmaakt van het NNN bedraagt ruim 3,5 kilometer. Er geldt geen externe werking voor het NNN in Drenthe en Groningen. Dit betekent dat van de voorgenomen werkzaamheden geen nadelige effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het nabijgelegen NNN worden verwacht. De voorgenomen plannen zullen naar verwachting namelijk geen afbreuk doen aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Soortenbescherming

Mogelijk nadelige effecten op beschermde soorten

Wegens de slechte staat van onderhoud waarin de gebouwen op het perceel aan het Baggelveld 9 verkeren, is er sprake van potenties voor verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen, verblijfplaatsen van steenmarter en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Met de voorgenomen plannen zouden bovengenoemde verblijfplaatsen mogelijk komen te vervallen en dat is in strijd met de Wet natuurbescherming. Of dit werkelijk het geval is en er daardoor sprake zal zijn van de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming, dient uitgezocht te worden middels nader onderzoek (zie hieronder). Daarvoor is een eenmalig veldonderzoek niet afdoende.

Nader onderzoek huismussen en kerkuil

Om uit te sluiten, dan wel te bevestigen, dat nadelige effecten ten gevolge van de voorgenomen plannen daadwerkelijk aan de orde zijn, is nader onderzoek in de optimale periode van het jaar voor de desbetreffende vogelsoorten vereist. Hierbij dienen meerdere veldbezoeken (twee tot drie) afgelegd te worden om de kans op het aantreffen van de doelsoorten te vergroten (zie protocollen in de kennisdocumenten van BIJ12). Nader onderzoek aan huismussen dient bij voorkeur twee keer plaats te vinden in de periode 1 april – 15 mei. Voor kerkuil dienen drie gerichte veldbezoeken plaats te vinden in de periode begin februari – half oktober.

Nader onderzoek vleermuizen

Om uit te sluiten dan wel te bevestigen, dat nadelige effecten ten gevolge van de voorgenomen plannen op vleermuizen aan de orde zijn, is nader onderzoek in de optimale periode(s) van het jaar voor de desbetreffende soorten vereist. Hierbij dienen meerdere veldbezoeken (minimaal vijf) afgelegd te worden om de kans op het aantreffen van de doelsoorten te vergroten (zie Vleermuisprotocol). Deze bezoeken worden verdeeld over na genoeg een geheel kalenderjaar uitgevoerd, omdat vleermuizen door het jaar heen een netwerk van verblijfplaatsen gebruiken en daardoor niet altijd op dezelfde plaatsen verblijven.

Nader onderzoek steenmarter

Om uit te sluiten dan wel te bevestigen, dat nadelige effecten ten gevolge van de voorgenomen plannen op steenmarter aan de orde zijn, is nader onderzoek in de optimale periode(s) van het jaar voor deze soort vereist. Dit onderzoek kan geschieden met cameravallen en lokmiddel. De frequentie waarmee de steenmarter wordt vastgelegd door de cameravallen en de aard van de activiteiten van de vastgelegde dieren geven informatie over de wijze waarop de steenmarter het plangebied gebruikt en of er sprake is van een verblijfplaats.



8.2 Gebiedsbescherming

De geplande werkzaamheden vormen slechts een lokale ingreep op een afstand van meer dan 3 kilometer van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied *Het Leekstermeergebied* en van terreinen behorende bij het Natuurnetwerk Nederland. Van de tijdelijke geluidsoverlast en de naar verwachting beperkte emissie van stikstof door met brandstof aangedreven machines worden daarom geen nadelige effecten verwacht op het Natura 2000-terrein *het Leekstermeergebied*.

Het aanvragen van een vergunning van de Wet natuurbescherming voor het onderdeel Gebiedsbescherming is derhalve niet aan de orde voor de voorgenomen plannen.

8.3 Houtopstanden

Bij de voorgenomen ingrepen is geen sprake van kap van boomopstanden. Er zullen slechts twee solitaire uitheemse bomen worden geveld. Daarom is de Wet natuurbescherming niet relevant. Voor de kap van de twee uitheemse coniferen nabij Gebouw 2 is wel gemeentelijke kapvergunning nodig. Deze kan aangevraagd worden op www.omgevingsloket.nl. In en aan deze coniferen zijn tijdens het veldbezoek geen potenties voor verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetroffen. Wel geldt ook hier dat ook niet-jaarrond beschermde nestplaatsen in het broedseizoen wettelijke bescherming genieten en dus ontzien moeten worden gedurende het volledige broedseizoen.



9 Geraadpleegde bronnen

Naslagwerken en rapporten

Broekhuizen S, Spoelstra K, Thissen J, Canters K & Buys J, 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
Gemeente Noordenveld. (2020, mei 25). *Omgevingsvergunning aanvragen*. Opgehaald van Gemeente Noordenveld:
noordenveld.nl/omgevingsvergunning-aanvragen

Digitale bronnen

www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf

www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0.pdf

www.ndff.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

www.vogelbescherming.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl



Bijlage 1 Toelichting bepalingen Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 geldt in Nederland de Wet natuurbescherming (Wnb). In deze wet zijn drie wetten samengevoegd, te weten:

- de Natuurbeschermingswet 1998;
- de Boswet;
- de Flora- en faunawet.

Dit om tot een betere en duidelijkere bescherming van planten, dieren en gebieden te komen. De overheid zegt hierover:

‘De Wet natuurbescherming is gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de beleevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid, om te komen tot een verduurzaming van de economie. Dit beleid wordt door de minister op hoofdlijnen vastgelegd in de nationale natuurvisie.’

Voor de bescherming van de natuur, kent deze wet drie beschermingsregimes:

- Soorten van de **Vogelrichtlijn 1979** (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels);
- Soorten van de **Habitatrichtlijn 1992**, het Verdrag van Bern 1979 en het Verdrag van Bonn 1982;
- **Andere soorten** die vanuit nationaal oogpunt onder de Wet natuurbescherming worden beschermd (zie tabel ‘Andere soorten’ aan het einde van deze bijlage van het rapport.

Daarnaast kan het zijn dat er sprake is van ‘vrijgestelde soorten’. Hier kan sprake van zijn wanneer de minister van Economische Zaken bevoegd gezag is. Dan kunnen er soorten landelijk vrijgesteld zijn bij specifieke activiteiten.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn	Beschermingsregime andere soorten
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden om dieren opzettelijk te verstoren	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1 te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage c, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1 opzettelijk te storen	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantings- of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1 te beschadigen of te vernielen	
Art. 3.1 lid 5 Het verbod als bedoeld in lid 4 is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	



Elk van de drie genoemde beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen (zie kader hierboven) en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Deze verbodsbepalingen sluiten één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en mogen niet overtreden worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen ("nee, tenzij"-principe).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of een vrijstelling moet aan de volgende drie criteria worden voldaan:

1. Er mag alleen worden afgeweken van de verbodsbepaling, wanneer geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
 2. Voor de afwijking moet een in de wet genoemd belang staan (zoals bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid), afhankelijk van de verschillende beschermingsregimes;
 3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort(en).
- Daarnaast is voor een aantal handelingen een vrijstelling mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Bij het bepalen of een ontheffing kan worden verleend, wordt niet alleen naar de gevolgen van de ingreep voor het individuele organismen gekeken, maar ook naar de gevolgen voor de instandhouding van de soort. Dit betekent dat ook wordt gekeken naar het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort(en). Daarnaast zal altijd rekening gehouden moeten worden met de zorgplicht, ongeacht of het gaat om een beschermde soort of niet (zie kader hieronder).

Zorgplicht

Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De huidige zorgplichtbepalingen zijn gecontinueerd en geïntegreerd vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet in de Wet natuurbescherming en de wet zegt hierover:

"Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving" (Artikel 2, lid 1).

en

"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem/haar kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken." (Artikel 2, lid 2).

De gevolgen van de Wet natuurbescherming hangen af van de voorgenomen ingrepen en van de soorten die in het gebied aanwezig (kunnen) zijn. Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke werkzaamheden (handelingen) plaatsvinden. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende effecten ook optreden buiten het plangebied (bijvoorbeeld geluid). De invloedssfeer van de werkzaamheden bepaalt daardoor de grootte van het onderzoeksgebied, wat dus meestal groter is dan het plangebied.

Dit betekent dat het onderzoeksgebied goed moet worden onderzocht op potenties voor het voorkomen van planten- en diersoorten en op de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of nesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, maar ook naar welke functie(s) het gebied voor deze soort(en) vervult. Soms zijn maatregelen mogelijk waarmee voorkomen kan worden dat door het verrichten van een handeling de verbodsbepalingen worden overtreden. Maatregelen kunnen effecten voorkomen, effecten verminderen of verzachten of effecten herstellen.



Een ontheffing (of vrijstelling) zal uitsluitend worden verleend als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- Er is sprake van een in de wet genoemd belang;
- De handelingen leveren geen verslechtering/afbreuk op aan de staat van instandhouding van de soort.

Tabel B1.1 Overzicht Andere soorten, Artikel 3.10 Wnb, eerste lid, onderdeel a (dieren) en c (planten).

Amfibieën	Kreeftachtigen	Zoogdieren (vervolg)	Planten (vervolg)	Planten (vervolg)
Alpenwatersalamander	Europese rivierkreeft	Eekhoorn	Bosdravik	Moerasgamander
Bruine kikker		Egel	Brave hendrik	Muurbloem
Gewone pad	Libellen	Eikelmuis	Brede wolfsmelk	Naakte lathyrus
Kleine watersalamander	Beekrombout	Gewone bosspitsmuis	Breed wollegras	Naaldenkervel
Meerkikker	Bosbeekjuffer	Gewone zeehond	Bruinrode wespenorchis	Pijlscheefkelk
Middelste groene kikker	Donkere waterjuffer	Grote bosmuis	Dennenorchis	Roggelelie
Vinpootsalamander	Gevlekte glanslibel	Grijze zeehond	Dreps	Rood peperboompje
Vuursalamander	Gewone bronlibel	Haas	Echte gamander	Rozenkransje
	Hoogveenglanslibel	Hermelijn	Franjegtentiaan	Ruw pazelzaad
Dagvlinders	Kempense heidelibel	Huisspitsmuis	Geelgroene wespenorchis	Scherpkruid
Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer	Konijn	Geplooid vrouwenmantel	Schubvaren
Bosparelmoervlinder		Molmuis	Getande veldsla	Schubzegge
Bruin dikkopje	Reptielen	Ondergrondse woelmuis	Gevlekt zonneroosje	Smalle raai
Bruine eikenpage	Adder	Ree	Glad biggenkruid	Spits havikskruid
Donker pimperlauwtje	Hazelworm	Rosse woelmuis	Gladde zegge	Steenbraam
Duinparelmoervlinder	Levendbarende hagedis	Steenmarter	Groene nachtorchis	Stijve wolfsmelk
Gentiaanblauwtje	Ringslang	Tweekleurige bosspitsmuis	Groensteel	Stofzaad
Grote parelmoervlinder		Veldmuis	Groot spiegelklokje	Tengere distel
Grote vos	Vissen	Veldspitsmuis	Grote bosaardbei	Tengere veldmuur
Grote vuurvlinder	Beekdonderpad	Vos	Grote leeuwenklauw	Trosgamander
Grote weerschijnvlinder	Beekprik	Waterspitsmuis	Honingorchis	Veenbloembies
Iepenpage	Elrits	Wezel	Kalkboterbloem	Vliegenorchis
Kleine heivlinder	Gestippelde alver	Wild zwijn	Kalketrip	Vroege ereprijs
Kleine ijsvogelvlinder	Grote modderkruiper	Woelrat	Karhuizeranjer	Wilde averuit
Kommavilinder	Kwabaal		Karwijselie	Wilde ridderspoor
Pimperlauwtje		Planten	Kleine ereprijs	Wilde weit
Sleedoornpage	Zoogdieren	Akkerboterbloem	Kleine schorseneer	Wolfskers
Spiegeldikkopje	Aardmuis	Akkerdoornzaad	Kleine wolfsmelk	Zandwolfsmelk
Veenbesblauwtje	Boommarter	Akkerogentroost	Kluwenklokje	Zinkvioletje
Veenbesparelmoervlinder	Bosmuis	Beklierde ogentroost	Knollathyrus	Zweedse kornoelje
Veenhooibeestje	Bunzing	Berggamander	Knolspirea	
Veldparelmoervlinder	Damhert	Bergnachtorchis	Korensla	
Zilveren maan	Das	Blaasvaren	Kranskarwij	
	Dwergmuis	Blauw guichelheil	Kruiptijm	
Kevers	Dwergspitsmuis	Bokkenorchis	Lange zonnedaauw	
Vliegend hert	Edelhert	Bosboterbloem	Liggende ereprijs	

Bronnen:

- Wetstekst Wet natuurbescherming (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-03-01/0>)
- Regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Nota n.a.v. het verslag, kst-33348-9 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-33348-9.html>)
- Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken. Versie 1.3 december 2016.



Bijlage 2 Gegevens Nationale Databank Flora en Fauna

Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
0 - 1 km	Amfibieën	Bastaardkikker	
0 - 1 km	Vogels	Boomvalk	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Buizerd	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Gierzwaluw	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Grote Gele Kwikstaart	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Havik	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Huismus	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Kerkuil	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Ooievaar	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Ransuil	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Roek	wnb-vrl
0 - 1 km	Vogels	Sperwer	wnb-vrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Bunzing	
0 - 1 km	Zoogdieren	Dwergmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Dwergspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Eekhoorn	
0 - 1 km	Zoogdieren	Egel	
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone grootoorvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Huisspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Laatvlieger	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Meervleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Rosse vleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Rosse woelmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis	wnb-hrl
0 - 1 km	Zoogdieren	Steenmarter	
0 - 1 km	Zoogdieren	Veldmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Waterspitsmuis	
0 - 1 km	Zoogdieren	Watervleermuis	wnb-hrl
1 - 5 km	Amfibieën	Alpenwatersalamander	
1 - 5 km	Amfibieën	Heikikker	wnb-hrl
1 - 5 km	Amfibieën	Meerkikker	
1 - 5 km	Amfibieën	Poelkikker	wnb-hrl
1 - 5 km	Dagvlinders	grote vos	
1 - 5 km	Libellen	Gevlekte witsnuitlibel	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Groene glazenmaker	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Rivierrombout	wnb-hrl
1 - 5 km	Libellen	Sierlijke witsnuitlibel	wnb-hrl
1 - 5 km	Reptielen	Hazelworm	
1 - 5 km	Reptielen	Levendbarende hagedis	
1 - 5 km	Vissen	Grote modderkruiper	
1 - 5 km	Vogels	Slechtvalk	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Steenuil	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Wespendief	wnb-vrl
1 - 5 km	Vogels	Zwarte Wouw	wnb-vrl
1 - 5 km	Weekdieren	Zeggekorfslak	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Boommarter	
1 - 5 km	Zoogdieren	Das	
1 - 5 km	Zoogdieren	Hermelijn	
1 - 5 km	Zoogdieren	Myoot (soort onbekend)	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Otter	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Tweekleurige vleermuis	wnb-hrl
1 - 5 km	Zoogdieren	Wezel	
1 - 5 km	Zoogdieren	Wezel/Hermelijn	
5 - 10 km	Amfibieën	Boomkikker	wnb-hrl
5 - 10 km	Amfibieën	Rugstreeppad	wnb-hrl
5 - 10 km	Dagvlinders	grote weerschijnvlinder	
5 - 10 km	Reptielen	Adder	
5 - 10 km	Reptielen	Gladde slang	wnb-hrl
5 - 10 km	Reptielen	Ringslang	
5 - 10 km	Vaatplanten	Dennenorchis	
5 - 10 km	Vaatplanten	Drijvende waterweegbree	wnb-hrl
5 - 10 km	Vaatplanten	Kartuizer anjer	



Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
5 - 10 km	Vaatplanten	Knolspirea	
5 - 10 km	Vaatplanten	Wilde ridderspoor	
5 - 10 km	Zoogdieren	Baardvleermuis	wnb-hrl
5 - 10 km	Zoogdieren	Edelhert	
5 - 10 km	Zoogdieren	Franjestaart	wnb-hrl
5 - 10 km	Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	
5 - 10 km	Zoogdieren	Wolf	wnb-hrl
10 - 25 km	Amfibieën	Kamsalamander	wnb-hrl
10 - 25 km	Dagvlinders	aardbeivlinder	
10 - 25 km	Dagvlinders	gentiaanblauwtje	
10 - 25 km	Dagvlinders	kommavlinder	
10 - 25 km	Dagvlinders	veenhouibeestje	
10 - 25 km	Dagvlinders	zilveren maan	
10 - 25 km	Libellen	Beekrombout	
10 - 25 km	Libellen	Gevlekte glanslibel	
10 - 25 km	Libellen	Hoogveenglanslibel	
10 - 25 km	Libellen	Noordse winterjuffer	wnb-hrl
10 - 25 km	Vaatplanten	Dreps	
10 - 25 km	Vaatplanten	Geplooid vrouwenmantel	
10 - 25 km	Vaatplanten	Glad biggenkruid	
10 - 25 km	Vaatplanten	Groot spiegelklokje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Honingorchis	
10 - 25 km	Vaatplanten	Kluwenklokje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Korensla	
10 - 25 km	Vaatplanten	Roggelelie	
10 - 25 km	Vaatplanten	Rood peperboompje	
10 - 25 km	Vaatplanten	Stijve wolfsmelk	
10 - 25 km	Vaatplanten	Zweedse kornoelje	
10 - 25 km	Vogels	Oehoe	wnb-vrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Baardvleermuis/ Brandts vleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Bever	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Bosvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Damhert	
10 - 25 km	Zoogdieren	Eikelmuis	
10 - 25 km	Zoogdieren	Gewone/Grijze grootoorvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Grote bosmuis	
10 - 25 km	Zoogdieren	Kleine dwergvleermuis	wnb-hrl
10 - 25 km	Zoogdieren	Wild zwijn	
25 - 50 km	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Knoflookpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Vinpootsalamander	
25 - 50 km	Amfibieën	Vroedmeesterpad	wnb-hrl
25 - 50 km	Amfibieën	Vuursalamander	
25 - 50 km	Dagvlinders	duinparelmoervlinder	
25 - 50 km	Dagvlinders	grote vuurvlinder	wnb-hrl
25 - 50 km	Dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	
25 - 50 km	Dagvlinders	sleedoornpage	
25 - 50 km	Dagvlinders	spiegeldikkopje	
25 - 50 km	Dagvlinders	veenbesblauwtje	
25 - 50 km	Dagvlinders	veenbesparelmoervlinder	
25 - 50 km	Geleedpotigen	Brede geelgerande waterroofkever	wnb-hrl
25 - 50 km	Kevers	Gestreepte waterroofkever	wnb-hrl
25 - 50 km	Libellen	Kempense heidelibel	
25 - 50 km	Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	wnb-hrl
25 - 50 km	Reptielen	Muurhagedis	wnb-hrl
25 - 50 km	Reptielen	Zandhagedis	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Akkerogentroost	
25 - 50 km	Vaatplanten	Brave hendrik	
25 - 50 km	Vaatplanten	Groenknolorchis	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Groensteel	
25 - 50 km	Vaatplanten	Grote bosaardbei	
25 - 50 km	Vaatplanten	Kleine schorseneer	
25 - 50 km	Vaatplanten	Knollathyrus	
25 - 50 km	Vaatplanten	Kruipend moerasscherm	wnb-hrl
25 - 50 km	Vaatplanten	Kruiptijm	
25 - 50 km	Vaatplanten	Muurbloem	
25 - 50 km	Vaatplanten	Naaldenkervel	
25 - 50 km	Vaatplanten	Rozenkransje	



Afstand	Groep	Naam	Beschermingsregime*
25 - 50 km	Vaatplanten	Ruw pazelzaad	
25 - 50 km	Vaatplanten	Stofzaad	
25 - 50 km	Vaatplanten	Wolfskers	
25 - 50 km	Weekdieren	Platte schijfhoren	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Brandts vleermuis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Bruinvis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Gewone zeehond	
25 - 50 km	Zoogdieren	Gewone/Kleine dwergvleermuis	wnb-hrl
25 - 50 km	Zoogdieren	Grijze zeehond	
25 - 50 km	Zoogdieren	Noordse woelmuis	wnb-hrl

* wnb = Wet natuurbescherming, hrl = Habitatrichtlijn Natura 2000, vrl = Vogelrichtlijn Natura 2000